

FUND OG FORSKNING

BIND 58

2019

DET KGL. BIBLIOTEK

FUND OG FORSKNING

Bind 58

2019

FUND OG FORSKNING

I DET KONGELIGE BIBLIOTEKS

SAMLINGER

Bind 58

2019

With summaries

KØBENHAVN 2019

UDGIVET AF DET KGL. BIBLIOTEK

Om billedet på smudsomslaget:
Keld Helmer-Petersen: Fotografi fra serien Sydhavnen, 1965
Estate of Keld Helmer-Petersen

Det kronede monogram på kartonomslaget er tegnet af
Erik Ellegaard Frederiksen efter et bind fra Frederik 3.s bibliotek.

Om titelvignetten se s. 197

© Forfatterne og Det Kgl. Bibliotek

Redaktion:

Claus Røllum-Larsen

Temareaktion:

Caroline Nyvang, Mette Kia Krabbe
Meyer og Thomas Hvid Kromann

Artikler i *Fund og Forskning* gennemgår 'double blinded peer-review' for at kunne antages. Undtaget fra denne norm er dog i dette nummer artiklerne under 'Fund'.

Trykt på Munken Premium Cream 13 115 g
Dette papir overholder de i ISO 9706:1998
fastsatte krav til langtidsholdbart papir.

Grafisk tilrettelæggelse: Strandbygaard A/S

Tryk og indbinding: Strandbygaard A/S
Printed in Denmark
Oplag: 300 eks.

ISSN 0069-9896

APRILSNARREN I AVISEN

AF

CAROLINE NYVANG

Foråret har som nytåret længe været betragtet som en særegen overgangperiode, der gav anledning til drillerier. I Vesteuropa har det i over 400 år været en tradition, at man forsøgte at narre hinanden i hele april. I de nordiske lande har både første april og første maj, som indledte og afsluttede narremåned, fungeret som særlige drilledage.¹ Den, der hoppede på limpinden, blev tituleret henholdsvis aprilsnar og majkat. De traditionelle forårsdrillerier handlede som regel om at få en person til at “løbe april”, dvs. sende et udvalgt offer af sted i et formålsløst ærinde f.eks. for at hente en fiktiv genstand eller for at se noget imaginært.²

Mens majkatten efterhånden er gået i glemmebogen, lever aprilsnarren videre i bedste velgående om end i ny afskygning. I løbet af 1800- og 1900-tallet tog de forskellige danske massemedier nemlig aprilsnarren til sig, og hvad man kan spøge med, og hvordan man kunne gøre det ændrede sig i takt hermed.

¹ Aprilsnarrens historie udrulles blandt andet i Nancy Cassell McEntire: Purposeful Deceptions of the April Fool. *Western Folklore* 61, nr. 2, 2002, s. 133-51, og Joachim Stattin: On the Serious Side of April Joking. Nils-Arvid Bringéus, Jonas Frykman og Orvar Löfgren (red.): *Force of Habit, Exploring Everyday Culture*, 1996, s. 119-27.

² Da lærer J.V. Nissen optegnede sine erindringer fra 1800-tallets Randers-område, noterede han sig, at aprilsnarren dér bl.a. kunne bestå i, at man sendte hinanden pakker med pjalter eller savsmuld. Det var også kutyme at sende yngre eller enfoldige personer afsted efter en “brandsaks til tækkemanden” eller en “møgskraber til Karlen”, se J.V. Nissen: Bidrag til Skildringer af Forhold i Nørre og Sønder Herred, Randers Amt i Tiden fra 1850 og derefter, optegnede 1889. *Samlinger til jydsk Historie og Topografi*, Anden Række, 1893, s. 97-149. Da *Berlingske Tidende* i foråret 1983 bad læserne indsende egne eksempler på aprilsnarre, fortalte én læser, at en lærling i 1920'erne var blevet sendt på apoteket efter “50 gr. pulveriseret farmaceut”. En anden beskrev, hvordan plejehjemspersonalet havde held til at lokke en kollega til prisoverrækkelse i den tro, hun var blevet tildelt det til lejligheden opfundne Florence Nightingale-legat, se DFS 1983/013: Eksempler på aprilsnar.

Selvom humor er blevet studeret systematisk siden antikken,³ er aprilsnarrens historie et relativt ubeskrevet blad i både den danske og internationale forskning.⁴ De få forskere, der har beskæftiget sig med aprilsnarren, har som regel tilnærmet sig denne som en afart af *practical joke*-genren. Dette begreb, der savner en dansksproget pendant, dækker bredt over forskellige foreteelser, der alle har til formål at få et individ til at tage sig naragtig ud.⁵ Antropologer og folklorister har i forlængelse heraf benyttet aprilsnaren som en indgang til at studere folkelige kalendariske ritualer.⁶

Denne artikel tager afsæt i antagelsen om, at den samfundsmæssige medialisering, der de seneste hundrede år har opstillet stadigt nye vilkår for menneskelig interaktion,⁷ også har været med til at forandre aprilsnarren. Med massemediernes fremkomst ændres forudsætnin-
gerne for at udføre en aprilsnar radikalt: Det bliver muligt at holde mange for nar på én og samme gang. Afsløringsøjeblikket suspenderes og er ikke længere jokens højdepunkt. Og sidst, men ikke mindst, så indlejres aprilsnarren i den daglige nyhedsstrøm og får dermed et større kritisk potentiale. I artiklen undersøger jeg, hvordan disse nye muligheder konkret er blevet forvaltet gennem aviserne – det første danske massemedie, der tog aprilsnarren til sig. Med artiklen argumenterer jeg for, at den mediebarne aprilsnar i dag bedst kan begribes som en afart af nyhedssatiren, der på én og samme gang parodierer og kritiserer den aktuelle nyhedsstrøm. Dermed kom mediernes aprilsnar på sigt til at adskille sig markant fra forløberen, den klassiske *practical joke*.

³ Jan Bremmer og Herman Roodenburg: *A Cultural History of Humour, from Antiquity to the Present Day*, 2005, s. 5. Amy Carrell: Historical views of humor. Victor Raskin (red.): *The Primer of Humor Research*, 2008, s. 3. Thomas C. Veatch: A theory of humor. *Humor – International Journal of Humor Research* 11, nr. 2., 2009, s. 161-216.

⁴ Den mediebarne aprilsnar er kun i meget ringe omfang gjort til genstand for international forskning, og det er et jomfrueligt forskningsemne i dansk sammenhæng. Blandt få undtagelser er Moira Smith: Arbiters of Truth at Play: Media April Fools' Day Hoaxes. *Folklore* 120, nr. 3, 2009, s. 274-90, der med indlån fra den amerikanske antropolog Clifford Geertz analyserer et udvalgt radioindslag som udtryk for *deep play*, dvs. tilsyneladende legende adfærd, der berører seriøse epistemologiske emner.

⁵ Moira Marsh: *Practically Joking*, 2015.

⁶ Se f.eks. Alan Dundes: April Fool and April Fish: Towards a Theory of Ritual Pranks. *Etnofoor* 1, nr. 1, 1988, s. 4-14, og McEntire 2002, s. 133-51.

⁷ Stig Hjarvard: *Medialisering: Teori og historie*. Stig Hjarvard (red.): *Medialisering. Mediernes rolle i social og kulturel forandring*, 2016, s. 17.

Udvalg og tilgang

Danske aviser kan tilgås via Mediestream, der er en webtjeneste, som giver adgang til de avisudgivelser, der i perioden 2014-17 blev skannet som led i digitaliseringen af Statens Avissamling. Samlingen regnes for at være nær fuldstændig fra midten af 1800-tallet, og den rummer avisudgivelser til ca. 2009. Huller i samlingen skyldes hovedsageligt, at den fysiske avissamling ikke er helt komplet, dels fordi en given avis ikke er udkommet i forbindelse med strejker, dels fordi pligtafleveringen ikke er blevet opfyldt. Desuden er det ikke alle aviser, der indgår i tjenesten, da nogle udgivere har et eget e-avis-arkiv.⁸ For perioden efter 2009 kan Mediestream suppleres med søgninger i Infomedia, der til dels er overlappende, idet dette arkiv rummer aviser fra 1990 til i dag.

Min undersøgelse begynder med året 1849, da censuren på aviser bortfaldt – den tyske besættelsesperiode 1940-45 dog undtaget – og avisen fik en mere central placering i den danske debat og offentlighed. Teknologiske fremskridt og økonomisk opblomstring betød desuden, at der især i byerne skete en stigning i antallet af avislæsere. I løbet af anden halvdel af 1800-tallet mere end femdobles antallet af avisudgivere, aviserne fik dansk nyhedsstof som deres hovedindhold, blev udsendt på daglig basis, og grænserne til andre former for periodika – f.eks. ugeblad, tidsskift og magasin – blev tegnet tydeligere op.⁹

Humor er et subtilt fænomen, og det er vanskeligt at foretage søgninger, der systematisk kan afsløre aprilsnarre i et større tekstkorpus.¹⁰ I stedet har jeg via Mediestreams brugerinterface gennemlæst 1. april-

⁸ Danske aviser, der selv tilbyder kunder adgang til online historisk arkiv og derfor ikke indgår i Mediestream, tæller i skrivende stund *Børsen*, *Ekstra Bladet*, *Politiken* og *Kristeligt Dagblad*.

⁹ Klaus Bruhn Jensen og Ulrik Lehrmann: *Dansk mediehistorie, Bind 1, Mediernes forhistorie 1840-1880*, 1996, s. 49.

¹⁰ Vanskeligt, men ikke umuligt. Med det formål at udvikle en algoritme, der kan identificere fake news på nettet, har forskere undersøgt sprogbrugen i mere end 500 aprilsnarre udført online. Undersøgelsen pegede bl.a. på, at aprilsnarre var kortere, og at brugen af egennavne var mindre, når forskerne sammenlignede med regulære artikler. Den algoritme, der blev udviklet på baggrund heraf, kunne automatisk afsløre falske historier med en succesrate på 75%, se Edward Dearden og Alistair Baron: Fool's Errand: Looking at April Fools Hoaxes as Disinformation through the Lens of Deception and Humour, 17. 20th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Text Processing. 2019.

udgaven af udvalgte avisudgivelser. Min undersøgelse tager afsæt i tre landsdækkende og tre lokale aviser – *Berlingske Tidende* (1851-)¹¹, *B.T.* (1916-), *Information* (1945-), *Aarhus Stiftstidende* (1794-), *Horsens Folkeblad* (1866-) og *Holbæk Amts Venstreblad* (1905-) – der er valgt, fordi de blev udgivet dagligt i hele eller store dele af perioden fra 1849 til i dag, og fordi de tilsammen giver en geografisk og social spredning.¹² Jeg har gennemgået *Politiken* (1885-) ud fra samme kriterier via avisens eget digitale arkiv.¹³

Digitaliseringen af Statens mediesamling har gjort det muligt at foretage fritekstsøgninger i aviserne. Jeg har suppleret den systematiske læsning af udvalgte 1. apriludgaver med brede søgninger på “aprilsnar” og varianter over “Ranslirpa” – et hyppigt anvendt anagram, som af og til lod den opmærksomme læser vide, at en given artikel var en aprilsnar. Søgningerne er foretaget i hele samlingen for perioden 1849 til 2019, men må ikke betragtes som helt udtømmende, idet både skanninger og den efterfølgende OCR-behandling ofte er fejlbehæftede.¹⁴ Den 2. april, da mange aviser afslørede egne og konkurrerende mediers fupnumre, har fungeret som en tredje indgang til at undersøge aprilsnarrene. For årene 1849-2009 har jeg således i alle 2. april-udgivelser søgt på “aprilsnar” og den i perioder synonyme “aprilspøg”.

Som det ovenstående antyder, er der ikke tale om en systematisk gennemgang af hele avisgenren, men snarere om stikprøver, der kan være med til at tegne et billede af, i hvilket omfang og på hvilke måder danske aviser har taget aprilsnarren til sig. I denne artikel anvender jeg dette materiale til at udsondre gennemgående tematikker, og jeg undersøger, hvorledes mediets betingelser for at udføre en aprilsnar påvirkede jokens form og indhold.

¹¹ *Berlingske Tidende* udkom første gang i 1749, men blev først udsendt på daglig basis fra 1851.

¹² Avisernes historiske udbredelse fremgår af Jette D. Søllinge og Niels Thomsen: *De danske aviser 1634-1989 bd.1-3*, 1989.

¹³ Politikens e-avis <<https://politiken.dk/e-avisen/adgang/>>

¹⁴ Henrik Smith-Sivertsen: Mediestream – en søgning til forskel. Om Elvis Presly, Beaties og dengang Henry Cawling købte en “negerdreng”. *Magasin fra Det Kongelige Bibliotek*, nr. 2, 2017, s. 21-31.

En nyhed i avisen

Danske aviser tog aprilsnarren til sig i slutningen af 1800-tallet. Det skete efter forbillede i internationale dagblade, der gennem flere år den 1. april havde bragt fingerede historier, som de danske blade gerne rapporterede om med et par dages forsinkelse. *Morgenbladet* meddelte d. 5. april 1883, at en italiensk avis havde bragt historien om en trefarvet komet, der ville komme til syne 1. april, men som var blevet væk efter ordre fra Bismarck,¹⁵ mens *Slagelse-Postens* læsere i 1899 kunne more sig over, at en tysk avis fremover ville udkomme på spiseligt papir.¹⁶

I begyndelsen af 1900-tallet begyndte de hjemlige aviser selv at fabricere historier og herigennem demonstrere selvstændig journalistisk kreativitet. Det faldt tidsmæssigt sammen med den friere og bredtfavnende omnibusavis, der afløste det ældre partibårne firebladssystem. Resultatet var bl.a., at opinionsstoffet trådte i baggrunden til fordel for egenproducerede nyheder, reportager og dybtgående baggrundsartikler.¹⁷ De danske aviser kom derved i højere grad til at minde om de internationale, og den nye vægtning af nyhedsstoffet var et godt udgangspunkt for en datobunden narrehistorie.

De tidligste aprilsnarre i danske aviser delte træk med den klassiske *practical joke*, derved at spøgen stadig var centreret om at få folk ud i et formålsløst ærinde, men adskilte sig også i kraft af, at man nu havde mulighed for at få langt flere til at hoppe på limpinden. Netop dette blev et succeskriterium, der ofte blev fremhævet i kølvandet på avisernes aprilsnar. *B.T.* kunne i 1922 berette, at rytterstatuen foran Amalienborg var blevet stjålet. Artiklen, der strakte sig over side 7 og 8, blev flankeret af et manipuleret billede af slotspladsen uden statue. Da avisen d. 3. april bragte et dementi af historien, beskrev journalisten, at flere tusinder forgæves var mødt op for selv at tage den tomme sokkel i øjesyn.¹⁸

Mange danske avisers tidlige aprilsnarre forsøgte at lokke folk på gaderne med historier om lokale bygninger, der enten var forsvundet eller rejst over natten. *Roskilde Avis* meddelte f.eks. i 1928 læserne, at

¹⁵ *Morgenbladet* 5.4.1883.

¹⁶ *Slagelse-Posten* 6.4.1899.

¹⁷ Hjarvard 2016, s. 30, og Bent Jensen: *De fremmede i dansk avisdebat, fra 1870'erne til 1990'erne*, 2000, s. 25.

¹⁸ *B.T.* 3.4.1922.

for Post- og Teller: Fra 1. April til Østergaardatter elsen skal ske i

politiets Svendborg reds.

Forbrydelser i
i paa Landet.

Svendborg Politiflig udfærdiget en etspejlen i Politif er Overbetjent udarbejdet Overer en Del af Ind-

en for Svendborg eldt 401 i Svendlet, heraf er 421 et 250 Personer e forskellige Forvner Antallet for Tallet for Landet er anført, er it:

en offentlige Siksk Forklaring og opklaret, 8 Peralsk 1, 2. BrandBrandstiftelse 4 i 4 paa Landet. 10, 3. Sædelig3, 18 opklarede. remsbeskadigelse agtsom Legemsredelse af Kønsstyverier 36, 38, r sigtet. Andre opklaret, 71 PerOmgang med let, 1 opklaret. Mandatsvig og 97 opklaret, 78 erk 1, 6, 2 op-

ser er der fore43 vedrørende redørende Overæg. 8 berusede ide Forbrydelser redse, 54 Persorbydelser, 74 for sadvokaten har 52 sigtede Per-

der har sendt Gaver eller Blomsterdekorationer: Danske Privatbaners Kontorføring, Personalet paa Ollerup Station, Ollerup Brugsforening, Brugsforeningen „Mjølner“, Øster Skerninge, Øster Skerninge Brugsforening, Ollerup—Kirkeby Sogneraad, Øster Skerninge Sogneraad og Ollerup Folkehøjskole.

I Formiddagens Løb indfandt sig et stort Antal Deputationer og Gratulanter. Danske Privatbaners Kontorføring var repræsenteret ved Assistent Clausen, Svendborg, og Ollerup—Kirkeby Sogneraad ved Formanden, Johs. Dinesen, og Sognefoged Christen Christensen.

og Gdr. Alf Sørensen (der begge repræsenterede Bjerreby).

Der blev imidlertid ikke noget af Fredningen denne Gang. Amtsvejsinspektøren havde nemlig ogsaa et Ord at sige i denne Sag. Paa Vejvæsenets Vegne krævede han, at nogle Træer langs med Vejen paa det paaentænkte fredede Areal skulde fældes, dersom Færdslen krævede det — hvad der er al mulig Udsigt til — men dette kunde Fredningskommissionen ikke gaa med til.

En længere Forhandling, der førtes hos Skovfoged Larsen, blev resultatløs, skønt man indrømmede Amtsvejsinspek-

Ved Retter Henrik Andre til at betale. Kr. i Anledning i August i Landevej, ide bil paaokorte Helge Jonassen var tilklille Barn. Fe retten, hvor I sat til 21,038 ophævedes.

Mart over Midtjylland dens den o 43 mm.

Fantastisk Zebra-Afart i Svendborg.

Tilstand. Dyrets Transport fra Udlandet og hertil har været meget vanskelig, da det ikke finder sig i Indespærring i Bure eller Kasser, og man har det meste af Vejen maattet lokke det af Sted ved Hjælp af Sirup og Honningkager.

Hvis det ikke lykkes Museet at holde Liv i dette eneste danske Eksemplar af Ransirpa-Familien, vil det blive udstoppet og opstillet i Akvariehuset.

Reservebaronen.

De Svendborgere, der i Dag har set den Situation, som ovenstaaende Fotografi gengiver, har næppe villet tro deres egne Øjne, og dette mærkelige Dyr, der fredeligt græsser uden for Zoologisk Museum i Dronningemaen, faar man heller ikke at se til Hverdag.

Vi har foresøgt at faa Museumsmanden, Red. Thomsen, til at fortælle lidt om Dyret, men Red. Thomsen havde saa travlt med at tilberede Foder til den graadige Krabat, at han ikke kunde give Oplysninger. Fra anden Side erfarer vi, at det er en Zebra-Afart af Ransirpa-Familien, og det er givet, at den aldrig før har levet i Danmark, hverken i vild eller tæmmet

D

Fhv. Sem
Møller, C
66 Aar gaml

KU
OG FOR

EN SKØN foregik i Aften. Konkurr Ugebladet „T var stuvende ren, Hr. He opfordrede d sig paa Dans Del „modige Numre, med deres Kavaller Kamp mellem inden den str des om Valge

Tom
STRØPA

III. I

I første halvdel af 1900-tallet indgik manipulerede pressefotografier i mange aprilsnarre. Under overskriften "Fantastisk Zebra-afart i Svendborg" kunne læserne se ovenstående billede.

(Svendborg Avis, 1. april, 1938, s. 7)

en hel jernbanestation var forsvundet “uden at efterlade Spor”.¹⁹ En anden af tidens gennemgående aprilsnarre var en række artikler om eksotiske dyr, der var sluppet løs, akkompagneret af manipulerede pressefotos, der viste en giraf, en struds eller et andet dyr i gadebilledet. Pressefotografiet blev introduceret i Danmark i 1908,²⁰ og aviserne benyttede sig ofte af nye teknologiske muligheder for både at fjerne og tilføje elementer til et fotografi samt af samtidens tiltro til fotografiet som et særskilt objektivt repræsentationsmedie.²¹

I de undersøgte aviser blev der regelmæssigt bragt aprilsnarre i årene indtil 1940'erne, hvorefter det tyndede ud, hvilket også blev bemærket af samtidige journalister. I *B.T.* 1. april 1959 begræd Erik Pagh f.eks., at tiden var løbet fra aprilsnarren i aviserne – en udvikling han forklarede med, at avisen nu i højere grad skulle dække hele landet.²²

Aprilsnarren mellem det lokale, nationale og globale

Traditionen var dog ikke mere død, end at den kunne vækkes til live igen i 1970'erne. Aprilsnarrene synes især at tage til i slutningen af 1970'erne, ikke længe efter at *The Guardian* præsenterede et særlig sofistikeret stunt. 1. april 1977 udkom den britiske avis med et rejsetillæg, der over syv sider gav læserne en vikariøs rundtur i det fiktive øhav San Serriffe. Turistattraktionen var beskrevet med tydelige indlån fra den typografiske verden. Øhavet blev f.eks. styret med hård hånd af general Pica – egentlig en målenhed for spaltestørrelser – og opererede med møntenheden corona, der dels ledte tankerne hen på den tjekkeslovakiske valuta, dels mod et velkendt skriftsnit. Tillægget formåede på én og samme tid at karikere samtidens semikoloniale banarepublikker og 1970'ernes spirende rejseinformationer, og aprilsnarren vakte genklang. Et tusindtal læsere ringede angiveligt til *The Guardians* redaktion og udbad sig specifikke rejseinformationer, og den udførlige joke ansporede efterfølgende en lang række medier til at forsøge sig med lignende aprilsnarre.²³

¹⁹ *Roskilde Avis* 1.4.1928.

²⁰ Per Jørgensen: Sportstegninger i Politiken. *Forum for Idræt*, 1, 1985, s. 138.

²¹ Christopher Pinney: Introduction: “How the Other Half...” Christopher Pinney og Nicolas Peterson (red.): *Photography's Other Histories*, 2003, s. 6, og Mia Fineman: *Faking It, Manipulated Photography before Photoshop*, 2. udg., 2012, s. 19.

²² *B.T.* 1.4.1959.

²³ Martin Wainwright: *The Guardian Book of April Fool's Day*, 2008, s. 66-75.

Berlingske Tidende, mandag 1. april 1996

INDLAND 7

Medlemmer af Danmarks Naturfredningsforening har fundet et stort stykke træ på stranden i Helsingørskommunen. Foto: Jørgen Rasmussen

Turister valfarter til Rømø

Attraktion: Som forvinter ermerende tilkøberne fra både og ferje i weekenderne til Rømø for at se de for travltværende hvide, sønne myrteklædte dækre med vjær lod ligger sønne turistattraktion

Den hvide sandstrand og de hvide klipper er de vigtigste attraktioner på Rømø. De hvide klipper er de vigtigste attraktioner på Rømø. De hvide klipper er de vigtigste attraktioner på Rømø.

Principiel strid om brugerbetaling

Internet: Sæsonen for brugerbetaling er allerede i gang. De fleste af de nye internetudbydere har allerede besluttet sig for at kræve betaling for deres tjenester. Dette er en principiel strid om brugerbetaling.

De fleste af de nye internetudbydere har allerede besluttet sig for at kræve betaling for deres tjenester. Dette er en principiel strid om brugerbetaling.

Stærk stigning i klager over PC'er

Den nye lov om garanti for nye PC'er har resulteret i en stærk stigning i klager over PC'er. Dette er en konsekvens af den nye lov om garanti for nye PC'er.

ALCOTINI har overtaget en stor del af det der tidligere hed Datavaruselt
Det fejler vi med en række SUPERTILBUD hvor priserne er banket ned i bund!

Spids albuerne og kom til
OVERTAGELSESSALG

AMITECH
12999,-
3.5" HD format

CANON BJC-610
3999,-

PARAGON 600
2999,-

CANON BJC-210
1799,-

ALCOTINI
-vi kan det meste

Nasbyvej 25, 2800 Kongens Lyngby, tlf. 35 82 14 00
Lyngby Hovedgade 198, LYNGBY, tlf. 45 93 00 00
Esbøvej 88A 41-43, 1187 BIRKERØD, tlf. 33 93 24 33

I dag åbner Netto ny butik i Rundetårn

Med magistraternes tilladelse åbner Netto i dag kl. 8 på sin 15. års fødselsdag den nye butik i Rundetårn. Børn i alderen 10-15 år bringer dem og til indgangen i toppen. På vejen ned finder De Netto store udvalg af dagvarer, og De kan nå at spare mange penge på turen. Sålv som indkøbsvognen bliver tungere, jo mere De sparer, mærker De det ikke, da det går ned ad hele vejen. De kan også forvinde en masse prædike, det kan næsten ikke undgås på det skræmmende bulstikareal. Alle er velkomne på åbningsdagen, hvis tilstrømningen er så stor, at De ikke kan komme ind, må vi henvise til Netto på Landemærket 11 eller Netto i Østervang. Disse Venner, som begge ligger lige i nærheden.

NETTO

I dag åbner kl. 8-20.00 i Lyngby og onsdag kl. 9-20.00 Pukkalsborg kl. 9-18.00

III. 2

I 1990'erne fik mange virksomheder øjnene op for den mulighed for omtale, der lå i en veltillrettetlagt aprilsnar. NETTO var blandt de første danske firmaer, der benyttede lejligheden. Supermarkeds kæden leverer stadig en årlig aprilsnar, men i dag foregår det via deres egen hjemmeside.

(Berlingske Tidende, 1. april 1996, s. 7)

Fra 1970'erne var det især den danske lokalpresse, der gav sig i kast med aprilsnarren. Den kritiske brod blev i perioden ofte rettet mod det politiske system, hvad enten der var tale om det kommunale styre, amtsrådene eller EF. Tidstypiske jokes handlede eksempelvis om megalomane projekter, der bl.a. omfattede en provinsiel triumfbue til 500 mio. kr.,²⁴ lanceringen af Ringsted som ny landshovedstad²⁵ og et bornholmsk stadionprojekt, der kunne rumme 75.000 tilskuere.²⁶ Sidstnævnte historie blev bragt 1. april 1992 med tydelig reference til hovedstadens færdigrenoverede PARKEN, der stod til at blive indviet i september samme år, men kun gav plads til halvt så mange tilskuere. På den måde formåede aprilsnarrene gennem lokalstoffet at problematisere forvaltningen af regionale, nationale og globale interesser i en tid, hvor mange beslutningsprocesser blev centraliseret, bl.a. ved kommunalreformen i 1970. Det stadigt mere bindende europæiske samarbejde og EF-bureaukatiets berygtede særregler og tilbøjelighed til at overregulere det lokale liv blev også genstand for jokes. 1. april 1989 påbød et EF-dekret ifølge *Aarhus Stiftstidende* obligatorisk højregang på gågaden i Aarhus,²⁷ og i 1992 gik et ligeledes fiktivt direktiv på, at danske jagthunde fremadrettet skulle være ikklædt våddragt, når de apporterede i vand.²⁸

I begyndelsen af 1990'erne fandt en ny form for aprilsnar vej til aviserne. Denne var ikke udtænkt på redaktionsgangene, men bestod af selvironiske, humoristiske reklamer indrykket af forskellige firmaer. I 1996 annoncerede NETTO f.eks., at de havde indhentet kommunal tilladelse til at lade en butik opføre i Rundetårn.²⁹ Eksemplet illustrerer både de reklamemuligheder, der er indlejret i en velplaceret aprilsnar, og de afvæbnende egenskaber, der knytter sig til humor. Den overraskende udmelding gav relativ billig omtale – selve annoncen blev indrykket i *Berlingske Tidende*, men blev flere dage efter refereret i en lang række danske medier – og rummede et tydeligt potentiale for *comic relief*. Skrækken for, at én af byens mest imponante bygninger nu skulle beskæmmes af en cirkelformet, gul-sort Netto-filial efterfulgt af lettelsen over, at dette trods alt ikke var tilfældet, har sikkert været et velfungerende bolværk, i en tid da danske supermarkeds kæder kom

²⁴ *Holbæk Amts Venstreblad* 1.4.1992.

²⁵ *Dagbladet Ringsted* 1.4.1987.

²⁶ *Bornholmeren* 1.4.1992.

²⁷ *Aarhus Stiftstidende* 1.4.1989.

²⁸ *Skive Folkeblad* 2.4.1992.

²⁹ *Berlingske Tidende* 1.4.1996.

under beskydning for uhæmmet at bemægtige sig byrummet. Dette blev særligt aktuelt med liberaliseringen af lukkeloven i 1995, der affødte en del kritik.

Aprilsnarren i internetalderen

Med internettets udbredelse blev vilkårene for avisudgivelse markant ændret,³⁰ og det samme gjorde mediets betingelser for at udføre en aprilsnar. Aviserne blev i løbet af det nye årtusinde koblet på de sociale medier, og kommentarsporet bliver ofte fremhævet som et centralt element i en stadig mere dialogisk relation mellem mediebruger og nyhedsproducent.³¹ Den løbende respons på nyhedsartikler gjorde den klassiske aprilsnar, der handlede om at sende folk ud i et formålsløst ærinde, noget nær umulig at gennemføre. Hvis man i dag forsøgte sig med overskriften "Roskilde Spritfabrik holder lavpris-udsalg på whisky-snaps indtil kl. 17.30 i eftermiddag", som *Roskilde Tidende* gjorde i en anprist aprilsnar fra 1976, ville man ikke længere kunne tiltrække horder af mennesker. Joken ville formodentlig blive afsløret via de sociale medier, idet den første nar mødte frem.

Muligheden for løbende at røbe aprilsnarre har også betydet, at mange medier er begyndt at bringe historier, der enten afslører eller vurderer andre mediers aprilsnarre. Dette har tilføjet et metalag til aprilsnarren, hvorunder medierne har fået mulighed for at forholde sig reflektivt til, hvordan traditionen forvaltes.

Internettets fremkomst var ikke kun med til at ændre betingelserne for, hvordan en aprilsnar i praksis kunne udføres, men var også retningssigende for dens indhold. Ved indgangen til det nye årtusinde blev de muligheder og farer, der kunne knyttes til aktiviteter på nettet, således et centralt omdrejningspunkt for mange avisers aprilsnarre. På forsiden af *Berlingske Tidende* kunne man i 1999 læse historien om, at mennesker nu kunne blive smittet af computervirus. De første symptomer var som regel smerter i arm og håndled – ikke ulig generne ved en almindelige musearm – og smitten overførtes angiveligt via statisk elektricitet.³² Selvom historien var formuleret som et humoristisk indslag, havde den også dystre undertoner. Aprilsnarren blev bragt, da

³⁰ Jannie Møller Hartley: Netjournalistik: Uden saks og klister ...', Anker Brink Lund, Ida Willig og Mark Blach-Ørsten (red.): *Hvor kommer nyhederne fra? Den journalistiske fødekæde i Danmark før og nu*, 2009, s. 149-61.

³¹ Axel Bruns: *Gatewatching: Collaborative Online News Production*, 2009.

³² *Berlingske Tidende* 1.4.1999.

y2k-problematikken³³ stod højest på dagsordenen, og indeholdt tydelige referencer til slut-90'ernes kogalskabsskandaler, der havde tydeliggjort farerne ved smitte mellem dyr og mennesker. Skandaler med kødkontrollen gav også næring til *Politikens* mere positive nyhed om, at bladets abonnenter via hjemmesiden www.politiken.dk/meatguard nu kunne scanne deres pålæg for de sygdomsfremkaldende campylobacter- og salmonellabakterier.³⁴

Mødet mellem det analoge og virtuelle liv har også været fast inventar i mange af de senere års aprilsnarre. *Berlingske Tidende* skrev i 2009, at den danske folkekirke fremover ville tilbyde par, at de kunne blive gift via Facebook,³⁵ og i 2014 kunne *MetroExpress* afsløre, at svenske it-kriminelle havde hacket Sex & Samfunds 'kussomaten' og solgt billederne til det russiske pornosite its-a-jungle-down-there.com. Blandt de forurettede var den danske Sweethearts-forsanger og skuespiller Pernille Højmark.³⁶

Mange nyere aprilsnarre henter også inspiration i den politiske debat, og her har fingrene især peget mod integrationspolitikken og privatiseringstendenser. I 2018 forsøgte *Berlingske Tidende* at få os til at tro på, at regeringen ville begrænse brugen af udenlandsk sprog i det offentlige rum. Forslaget rummede en lang positivliste over sprog, der fortsat ville blive accepteret, således at forbuddet i praksis alene var rettet mod arabisk – området omkring CBS var dog helt undtaget. Artiklen tog afsæt i absurditeten i det netop vedtagne tildækningsforbud, der trods det bredtfavnende dækningsnavn *de facto* var rettet mod burka- og niqabbeklædning. Med CBS-undtagelsen satte artiklen samtidig fokus på det dobbeltmoraliske i, at sådanne tiltag som regel indeholder kattelemme for de indvandrere og efterkommere, som opfattes som en fordel for landet. Det sidste var kommet til udtryk i en række enkelt-sager, hvor politikere havde omstødt udvisninger af personer, hvis sager var blevet taget op af medierne.³⁷

³³ Begrebet dækker over den bekymring, som virksomheder, institutioner og privatpersoner følte i forbindelse med overgangen til år 2000. Flere mente, at computersystemerne ikke kunne håndtere det nye datoformat, hvilke ville forårsage kritiske it-nedbrud.

³⁴ *Politiken* 1.4.2006.

³⁵ *Berlingske Tidende* 1.4.2009.

³⁶ *MetroExpress* 1.4.2014.

³⁷ *Information* 16.1.2016.

kkenet

Foto: JAKOB BOSERUP

Danske pornoseere overvåges

Natfilm: Danskere, der ser for meget TV-porno, risikerer at få afslag på indrejse til USA.

AF KRISTIAN LINDBERG

Ifølge et internt efterretningsnotat, som er blevet lækket til en kreds af EU-parlamentarikerne, er europæernes TV-forbrug i mindst to år blevet hemmeligt overvåget af den amerikanske sikkerhedstjeneste National Security Agency, NSA. Overvågningen er angiveligt specielt rettet mod de TV-kiggere, der ofte søger hen på kanaler, hvor hård porno er en fast del af programfladen.

Oplysningerne stammer fra en anonym kilde i det amerikanske efterretningsvæsen, og registreringen foregår via det globale aflytningsapparat Echelon. Årsagen til registreringen er at hindre, at enkeltpersoner med et stort forbrug af TV-porno får indrejsetilladelse til de Forenede Stater.

Dermed tager debatten om Echelon en overraskende drejning, efter at det forleden blev afsløret af den tidligere CIA-direktør James Woolsey, at USA driver industrispionage mod Europa.

Den socialdemokratiske EU-parlamentariker Freddy

Blak har fået notatet. Han er dybt rystet over oplysningerne, som han kalder et alvorligt angreb på den personlige frihed.

»Jeg vil omgående rejse sagen i parlamentet og kræve registreringen stoppet. Hvis det ikke er tilstrækkeligt, må Menneskerettighedsdomstolen tage affære,« siger Freddy Blak.

Ifølge de nye oplysninger er amerikanerne særlig på vagt over for visum-søgende europæere med hang til »kvindefornedrende porno, porno, der diskriminerer mod etniske eller religiøse minoriteter, og porno, hvor dyr har lidt eller er blevet slået ihjels«.

Ifølge IT-sikkerhedseksperter Ulf Munkedal fra firmaet Neupart & Munkedal kan overvågning af TV-kigger teknisk lade sig gøre ved hjælp af en såkaldt »sniffer«, som overvåger netværkstrafik.

»Snifferen har et specielt billedgenkendelsesprogram. Den sammenligner TV-billeder med billeder fra pornosites, som er gemt i dens database. Hvis det går frem og tilbage eller op og ned på et tændt TV-apparat, reagerer den,« siger Ulf Munkedal.

Årsagen til, at danskerne i særlig grad er i Echelons søgelys, er Danmarks verdenskendte status som foregangsland, når det gælder afkriminalisering af billedpornoen.

III. 3

De nye potentialer og udfordringer ved internettet var et tilbagevendende tema i avisernes aprilsnarre i det nye årtusinde. I kølvandet på bl.a. Echelon-skandalen var mulig overvågning noget, der bekymrede mange.

(*Berlingske Tidende*, 1. april 2000, forsiden)

CBS indgik også i en aprilsnar, da *Information* i 2008 kunne fortælle, at institutionen skulle sammenlægges med den liberale tænketank CEPOS,³⁸ og i forlængelse af den danske stats salg af energiselskabet DONG skrev *Ekstra Bladet* i 2014, at Goldman Sachs nu var i gang med at købe Storebæltsbroen.³⁹ En lang række øvrige aprilsnarre var også med til at privatisere bl.a. de danske universiteter (bortset fra RUC, som ingen potentielle købere havde vist interesse for),⁴⁰ både *Søndagsavisen* og *Berlingske Tidende* satte i 2007 dele af DR til salg, og i 2008 solgte *MetroExpress* Grønland til USA.⁴¹

De seneste års stigende opmærksomhed på alternative fakta og *fake news* har indvirket på mediernes vilkår for at bringe en aprilsnar. Det blev tydeliggjort, da *Berlingske Tidende* i 2017 bragte en metaaprilsnar, der gik ud på, at avisen fremover ikke længere ville bringe en aprilsnar, fordi man fandt det utidssvarende at gamble med troværdigheden.⁴² Avisens aprilsnar blev bragt uden viden om, at flere nordiske mediehuse i ramme alvor havde truffet netop den beslutning. Herhjemme gjaldt det bl.a. *Kristeligt Dagblad*, hvis chefredaktør på lederplads begrundede fravalget: “Det er indlysende farligt for den generelle tillid i et samfund, hvis man ikke kan skelne mellem sandt og falsk, sådan som det sker på sociale medier. Og det er en trussel mod demokratiet, hvis man som borger ikke længere kan stole på, hvad man ser eller læser.”⁴³

Berlingske Tidendes aprilsnar førte til en debat om traditionens berettigelse i en tid, hvor falske nyheder ikke længere var forbeholdt den første dag i april. Det skete til dels som følge af, at andre medier ukritisk havde viderebragt *Berlingskes* udmelding uden at være opmærksom på, at der var tale om en aprilsnar. I TV2s *Presselogen* måtte chefredaktør Tom Jensen medgive, at aprilsnarren nok havde været for realistisk.⁴⁴

³⁸ *Information* 31.3.2008.

³⁹ *Ekstra Bladet* 1.4.2014.

⁴⁰ *Information* 1.4.2006.

⁴¹ *MetroXpress* 1.4.2008, *Søndagsavisen* 1.4.2007.

⁴² *Berlingske Tidende* 1.4.2017.

⁴³ *Kristeligt Dagblad* 1.4.2017.

⁴⁴ TV 2-Nyhederne, 2.4.2017, <<http://nyheder.tv2.dk/2017-04-02-medie-om-aprilsnar-den-var-for-uigennemskuelig>>

Tæt på sandheden

Chefredaktørens undskyldning blev givet med et glimt i øjet, for det er egentlig et adelsmærke, hvis man formår at gennemføre en aprilsnar, som er så troværdig, at andre medier hopper på limpinden. På én og samme gang får avisen dermed mulighed for at udvise selvironisk kreativitet og afsløre konkurrenters godtroenhed. Og det var langt fra første gang, at et medie uforvarende kom til at viderebringe en aprilsnar. Det skete også i 1928, da flere danske aviser hoppede på historien om, at resterne af Christian 2.s ryttere var blevet fundet i en svensk fængselskælder,⁴⁵ og i 1957 måtte *Politiken* undskylde, at de var kommet for skade at viderebringe en aprilsnar om et ungarsk frimærke med omvendt takning.⁴⁶ I andre tilfælde er sandfærdige historier blevet udråbt til aprilsnarre. Det skete eksempelvis i 2009, da Ritzaus Bureau først ukritisk viderebragte Forsvarets opdigtede udmelding om, at højdekravet i Livgarden skulle droppes til fordel for længere bjørneskindshuer til de lavere kvindelige gardere, og siden samme dag fejlagtigt kaldte et politisk forslag om kvindelig værnepligt for en aprilsnar.⁴⁷

Disse svipsere er sket til trods for, at journalisterne som regel rakte læserne en hjælpende hånd. *Bylines* omfattede anonymer og anagrammer som Vyl Dyns og Lars Prian, historierne betonedes den særlige dato, og i brødteksten finder man hyppigt indlejrede varianter over Ranslirpa. Ordet – aprilsnar stavet bagfra – har bl.a. dækket over en ukendt zebra-afart, der dukkede op i Svendborg 1. april 1938,⁴⁸ en amerikansk kæmpestøvsuger, som i 1961 skulle erstatte fejmaskinerne i Slagelse,⁴⁹ og et finsk entreprenørfirma, der i 1992 påtog sig den vanskelige opgave – sten for sten – at flytte den tilsandede kirke i Skagen.⁵⁰

Når selv professionelle nyhedsproducenter trods tydelige *hints* ikke kan skelne fakta fra fiktion, fortæller det noget om aprilsnarrens anatomi. En vellykket aprilsnar er betinget af en vis grad af realisme, således at joken sømløst kan indgå i de daglige nyheder: I formen lignede

⁴⁵ *Lolland Falsters Folketidende* 2.4.1928.

⁴⁶ *Politiken* 2.4.1957.

⁴⁷ *Politiken* 1.4.2009 <<https://politiken.dk/kultur/art4795590/Medierne-g%C3%A5r-1.-april-amok>>

⁴⁸ *Svendborg Avis. Sydfyns Tidende* 1.4.1938.

⁴⁹ *Sorø Amts-Tidende* 1.4.1961.

⁵⁰ *Skagens Avis* 1.4.1992.

aprilsnarren avisernes øvrige artikler, og indholdsmæssigt afspejlede aprilsnarren de tematikker, som var kendetegnende for den øvrige nyhedsstrøm. Selvom den mediebarne aprilsnar principielt tilhører fiktionsgenren, er den humoristiske mekanisme altså betinget af, at formatet og indholdet flugter med virkeligheden.

Aprilsnarren har ofte nærmet sig virkeligheden i så stor udstrækning, at der er tale om næsten profetisk præcision. En bro over Kattégat og skat på overvægt er eksempler på aktuelle politiske forslag, der først blev bragt som aprilsnarre i henholdsvis 1938 og 1987,⁵¹ og en række teknologiske innovationer har også en fortid som narrehistorie. Det er eksempler på, hvad der i satireforskningen er blevet betegnet *satirical prophecy*.⁵²

Aprilsnarrenes særlige forbindelse til sandheden har også betydet, at en del aprilsnarre gennem tiden har været næsten enslydende. Både *Politiken* og *Information* bragte tilnærmelsesvis identiske historier, da de 1. april 1997 lod den skandaleombruste grundlægger af Tvind-imperiet, Mogens Amdi Petersen, vende tilbage som skoleleder.⁵³ I 2008 kørte *Ekstra Bladet* og *Politiken* samme aprilsnar, der gik ud på, at en bestemt X-factor-deltager var røget ud pga. fejl i SMS-afstemningen.⁵⁴ Og 1. april 2005 – dagen før et storstilet H.C. Andersen-fødselsdagsshow – kunne både *Fyns Stiftstidende* og *Berlingske Tidende* afsløre, at den fynske digter slet ikke var født den dag, man hidtil havde antaget.⁵⁵

De ensartede historier vidner om mere end blot manglende fantasi på landets redaktioner. De er en illustration af, i hvor høj grad mediernes aprilsnar nu var drevet af aktuelle sager, der blot har fået et umærkeligt *twist*. Aprilsnarrens er i det 21. århundrede funderet på en blanding af absurditet og aktualitet og opererer efter en satirisk modus, hvori genremæssige kendetegn parodieres. Dermed deler aprilsnarren fællestræk med den nyhedssatire, der herhjemme er blevet udfoldet i over hundrede år, tidligst bl.a. i *Politikens* faste spalte *At Tænke Sig*; senere i form af f.eks. webavisen *Rokokoposten* og tv-programmet *Tæt på sandheden*, hvorfra dette afsnit har hentet sin titel.⁵⁶

⁵¹ *Aalborg Amtstidende* 1.4.1938; *Ekstra Bladet* 1.4.1987.

⁵² Paul Krassner: *In Praise of Indecency*, 2009, s. 67.

⁵³ *Politiken*, 1.4.1997 *Information*, 1.4.1997.

⁵⁴ *Politiken*, 1.4.2008 *Ekstra Bladet*, 1.4.2008.

⁵⁵ *Fyns Stiftstidende* 1.4.2005, *Berlingske Tidende* 1.4.2005.

⁵⁶ Internationalt har nyhedssatiren er tilsvarende lang historie, der bl.a. belyses i Jayson Harsin: *A Critical Guide to Fake News: From Comedy to Tragedy*, *Pouvoirs*, 164, nr. 1, 2018, s. 99-119.

Ligesom satiren, der bl.a. er kendetegnet ved, at have “critical exposure of socio-political life as [a] key function”,⁵⁷ er heller ikke aprilsnarren blottet for kritisk potentiale. I den undersøgte periode blev skytset i stigende grad rettet mod mediernes egen praksis. De journalistiske genretræk og klassiske nyhedskriterier – aktualitet, væsentlighed, identifikation, sensation og konflikt – blev ofte forvrænget. Men aprilsnarren har også givet medierne en anledning til at adressere problemstillinger, der lå uden for medieverdenen, og herigennem yde en bredere samfundskritik. I den undersøgte periode har aviserne aprilsnarshistorier trukket tydelige veksler på aktuelle bekymringer, og den midlertidige suspension af sandhedskriteriet har dermed givet mulighed for – på sikker afstand – at problematisere udvalgte fænomener i samtiden.

Aprilsnarren i avisen – konklusioner

I denne artikel har jeg ved hjælp af mediearkiver undersøgt, hvordan danske aviser har forvaltet en over 400-årig tradition for naragtiggørelse 1. april. Aprilsnarren er metodisk vanskelig at undersøge systematisk, da den ikke er mulig at efterspore ved fritekstsøgninger. Min undersøgelse blev derfor foretaget ved hjælp af gennemlæsninger af samtlige 1. apriludgaver af syv udvalgte lokale og landsdækkende aviser, der er udkommet i størstedelen af perioden 1849-2019.

Med det forbehold, at der kun er tale om et lille udsnit af avisproduktionen, viste min gennemlæsning, at danske aviser begyndte at bringe aprilsnarre i 1880'erne. Indtil det første årti af 1900-tallet drejede det sig hovedsageligt om sporadiske eksempler hentet fra især tyske aviser, men i takt med, at de danske avisredaktioner begyndte at producere flere selvstændige nyhedshistorier, bragte aviserne i stigende grad også selvopfundne aprilsnarre.

Aprilsnarrene i de danske aviser fordeler sig i perioden fra begyndelsen af 1900-tallet til i dag på tre signifikante bølger. Disse bølger kommer til syne både ved en stigning i frekvensen og i markante ændringer i jokens form og indhold, der dels synes betinget af gennemgribende forandringer i det samlede medielandskab, dels har været afhængigt af, hvad der gennem tiden har ligget os på sinde.

⁵⁷ Anton C. Zijderveld: Jokes and their Relation to Social Reality, *Social Research* 35, nr. 2, 1968, s. 300.

Under den første bølge, der havde sit afsæt i 1920'erne, delte avisernes aprilsnar formål med den interpersonelle klassiske aprilsnar. Jokens afsæt var ofte pressefotografiet – en nyt fænomen i samtiden – der søgte at lokke læserne ud på en ørkesløs mission. Det banebrydende var imidlertid, at man nu kunne holde et større antal mennesker for nar på én og samme gang.

I 1940'erne og -50'erne fik mange aviser et markant større opland, og den klassiske aprilsnar blev en praktisk umulighed, idet læserskaren nu var spredt over et videre geografisk område. Dette har muligvis medvirket til, at antallet af aprilsnarre faldt drastisk i perioden. Frekvensen steg imidlertid igen, da lokalpressen tog traditionen op i 1970'erne. I den forbindelse skete der også et tematisk skift. I 1970'erne og '80'erne, en periode der bød på gennemgribende ændringer i både lokale og internationale beslutningsprocesser, havde aprilsnarrene i højere grad end tidligere politiske emner som omdrejningspunkt. Dermed fik aprilsnarren også et hidtil uset kritisk potentiale, der blev videreudviklet, da de landsdækkende aviser igen i 1990'erne regelmæssigt begyndte at bringe aprilsnarre. I årtiet før og efter årtusindeskiftet tog en række ofte enslydende aprilsnarhistorier fat på aktuelle debatemner. For medierne blev aprilsnarren samtidig i stigende grad betragtet som en mulighed for at øve selvkritik. Det er mit argument, at der i de seneste årtier kan drages tydelige paralleller mellem aprilsnarren og nyhedssatiren, der også har et både parasitisk og refleksivt forhold til de medier, der parodieres. I løbet af de seneste 100 år er avisernes håndtering af aprilsnarren altså i stigende grad blevet afkoblet fra den tradition, hvorfra medierne henter legitimitet til at bringe falske nyheder, og medierne har udviklet egne konventioner, der dirigerer hvordan en aprilsnar kan gennemføres. I takt hermed har aprilsnarren fået tilført et samfundsrevsende potentiale.

SUMMARY

CAROLINE NYVANG: *April Fools' Day in Danish Newspapers*

For more than 400 years, April Fool's Day has been a legitimate reason to play tricks on those closest to us. In the west, we have a long tradition on this day of sending our family and friends out on wild-goose chases after a smoke-reverser, a left-handed screwdriver or the air-bubble inside a spirit level. Those who took the bait could then be proclaimed April Fool. This article examines how Danish newspapers have managed this tradition from 1849 until today' The overview takes its empirical starting point in the Mediestream web service' which gives access to digitalised editions of Danish newspapers published since the 1600s. Through a systematic review of April Fool editions of seven local and nationwide newspapers, I chart three distinct trends in the newspapers' April Fool jokes. The article shows that what one could joke about and how one could do it has altered in step with the changing conditions for the newspaper medium. In addition, in the article I argue that today, an April Fool joke can best be understood as a variation of news satire' In the same way as this sub-genre, an April Fool joke gives the media the opportunity to exercise both self-criticism and overall social criticism.